Zo'n 100 dagen zijn verstreken sinds mijn installatie tot burgemeester plaatsvond op 8 maart 2012. Officieel zijn de wittebroodsweken dan voorbij maar zo voelt het niet! Ik beleef mijn nieuwe functie nog steeds als verrassend, verfrissend en uitdagend.

Hoewel het te vroeg is voor een complete analyse van de gemeente zoals ik die heb ervaren, wil ik graag een aantal observaties delen met de gemeenteraad, het college en eenieder die er verder interesse in heeft.

Allereerst wil ik iedereen bedanken voor het hartverwarmende welkom in de gemeente Heusden. Ik voelde mij hier welkom vanaf het eerste moment. Mijn eerste indruk van Heusden is dat Heusdenaren *open-minded* zijn, ondernemend, initiatiefrijk en kritisch.

De eerste dagen van mijn burgemeesterschap heb ik me vooral ingewerkt in de veiligheidsdossiers. Uiteraard heb ik ook veel energie en tijd gestoken in kennismaking. Talloze sleutelfiguren op de diverse werkterreinen heb ik de hand mogen schudden. Hetzelfde geldt voor de ruim 300 medewerkers van de gemeente Heusden. Allemaal heb ik ze op hun werkplek ontmoet en kennis met ze gemaakt.

Uiteraard kun je niet alle gezichten en namen in één keer inprenten. De weken daarna heb ik daarom veel persoonlijke één op één kennismakingsgesprekken gevoerd. Met alle raadsleden. Met het college. Met diverse medewerkers van de gemeente. Met sleutelfiguren uit de gemeenschap. En met gewone bewoners die me uitgenodigden om op de koffie te komen.

Meer algemeen heb ik een aantal bedrijfsbezoeken afgelegd en enkele wijkgesprekken meegemaakt in de diverse kernen van onze mooie gemeente. Een goede traditie die al vóór mij was ingezet.

Wat heeft dit alles nu opgeleverd? Wat pikt een relatieve buitenstaander op? Wat voor indrukken krijgt een nieuwkomer? Graag neem ik u mee in een aantal observaties en kanttekeningen.

Herkenning

De eerste is die van herkenning. Voor mezelf denk ik dat er een perfecte match is tussen de ambities van Heusden en mijn eigen persoon. Dromen. Doen. Heusden. betekent voor mij meer dan de branding van een gemeente als merk. Bij mij staat het vooral voor een manier van werken van de gemeente. Daarbij voel ik mij zeer thuis. De vraag hoe we het initiatief kunnen teruggeven aan de inwoners van onze gemeente, is hoogst actueel. De overheid kan niet meer alles oplossen. Daarbij zijn successen geboekt maar is ook leergeld betaald…

Anno 2012 is de vraag aan de orde hoe we mensen in de positie kunnen brengen dat ze zélf hun dromen kunnen waarmaken. Dit is een even mooie als uitdagende ambitie waar ik me graag met veel energie voor wil inzetten. Het is gemakkelijk om deze ambitie af te doen als een snelle kreet. Of als managementjargon. Ik versta hem anders. Het feit dat we mensen helpen om hun eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen, staat niet gelijk aan een terugtrekkende overheid! Ons beleid is *níet* een lang uitgeschreven versie van 'Zoek het zelf maar uit'. Mensen ondersteunen, ontwikkelingen faciliteren, deze ontwikkelingen vereisen juist een actieve en doelgerichte overheid. Een rolbewust en actief bestuur. Een flexibele ambtelijke organisatie die signalen oppikt en verstaat. En deze weet door te vertalen in effectief beleid. Ik heb veel mensen mogen ontmoeten die hun dromen waarmaken in Heusden. Zoals Lucas Vermeulen, oftewel brooddesigner Bakkertje Deeg, die onderscheidend ondernemer is met een sociaal hart en op vrijdag als vrijwilliger bij de Voedselbank werkt. Of de Turkse inwoonster die een ontmoetingsplek voor vrouwen die hun

talent willen benutten organiseert in Oudheusden. De initiatiefnemers van zorgboerderij in Giersbergen die zorgouderen een mooie dagbesteding willen bieden. De familie Van Olphen die een pracht familiebedrijf heeft opgebouwd in kant-en-klaar maaltijden met 80 medewerkers. De initiatiefnemers van jongerenpension vlak bij het Engelermeer waar jongeren worden geholpen om te kunnen werken aan hun toekomst. Dromen.Doen. Heusden. is een werkwoord voor vele Heusdenaren.

De gemeentelijke organisatie heb ik leren kennen als een prettige club mensen die zeer professioneel werkt. Flexibel, papierloos, en digitaal. Dat is op zich een verdienste. Veel gemeenten zéggen dat ze digitaal gaan werken – maar maken feitelijk een elektronische versie van het aloude papier. Echte digitalisering gaat verder. Niet alleen in woorden maar ook in daden.

Het besef dat we er nog niet zijn is voelbaar aanwezig. Maar breed gedeeld is ook de wetenschap dat we op de goede weg zijn. Ik ervaar een positief werkklimaat waar ruimte is voor initiatief en waar jonge mensen, en medewerkers met een andere achtergrond dan een gemeentelijke, goed gedijen. Zeker nu is het van belang om de ingezette beweging versneld door te zetten. Digitalisering kun je niet half doen…

Wijkdemocratie
Een andere boeiende ontwikkeling is de kanteling van de organisatie. Wijkgericht werken vergt voor veel professionals een andere manier van denken, of in elk geval van kijken. Het invoeren van wijkdemocratie is niet meer of minder dan een cultuuromslag. Het betekent in Heusden dat bewoners zelf initiatieven nemen, en deze vervolgens aan de wijk presenteren. Daarna kunnen alle wijkbewoners stemmen welke projecten er worden uitgevoerd, waarbij de gemeente zich verbindt aan uitvoering binnen een jaar. Dit houdt voor traditioneel gevormde professionals in dat men ook moet durven loslaten. En dat men door de verschillen heen toch de grote lijn blijft zien waar we met de gemeente Heusden naartoe willen. De uitdaging is om de opzet van de wijkgesprekken met wijktips de komende jaren verder uit te werken en de wijkdemocratie daarmee te versterken. Een ander mooi voorbeeld is dat ook de politie van team Heusden burgers nu mee laat bepalen waar een deel van de uren op worden ingezet.

Kijkend naar de toekomst willen we vooruit. Wie niet, zou ik zeggen. Maar wat betekent dat? Soms zal het tot grootschaligheid leiden. Soms zullen we nadrukkelijk de regio moeten opzoeken om vraagstukken aan te pakken die we op onszelf niet meer kunnen oplossen. Maar tegelijk moeten we ook verdiepen: weer de menselijke maat opzoeken. Terug naar de wijk, terug naar de buurt, terug naar het huis, terug aan de keukentafel. De menselijke maat is de afgelopen decennia teveel uit het oog verloren. Burgers en kiezers geven de laatste jaren ook het signaal af, dat ze de kleinschaligheid terug willen. Niet uit nostalgie maar uit zelfbewustzijn. Men wil gezien en herkend worden. Eenheidsworst smaakt niet meer.

De terugkeer naar de menselijke maat begint met vertrouwen. Vertrouwen krijg je niet vanzelf. Vertrouwen bouw je op. Voor een gemeentebestuur en een gemeentelijke organisatie betekent dit dat je nabij moet zijn. In de buurt, herkenbaar, benaderbaar.
Mij valt op dat alle raadsleden zeer zijn geworteld in de gemeenschap, velen zijn met voorkeurstemmen gekozen en velen zijn ook naast hun raadslidmaatschap actief in de samenleving. Van een kloof tussen politiek en inwoners is geen sprake, integendeel zou ik haast zeggen. Soms is wellicht meer distantie nodig om het algemeen belang te dienen en niet te vervallen in clienteel gedrag.

Heuse Service
Heusden is zich in mijn beleving bewust van de noodzaak van nabijheid om te kunnen investeren in vertrouwen. Men heeft sterk ingezet op dingen digitaal doen waar mogelijk. Maar tegelijk is het parool: waar nodig gaan we terug naar de keukentafel. *Heuse Service*, zo

heet dat in Heusden. Ik beschouw het als meer dan een woordspeling. Het is een visie met consequenties. Het perspectief op lange termijn is dat loketten en balies overbodig worden. De gemeente komt naar u toe als iets niet digitaal kan worden afgedaan.

De gevolgen van die visie zijn op lange termijn vérstrekkend. Op de lange duur zal er geen traditioneel gemeentehuis meer nodig zijn. We kunnen volstaan met een aantal flexplekken voor medewerkers van de gemeente. Ik realiseer me dat een gemeentehuis een belangrijke symbolische functie heeft – in iedere gemeente. Men heeft mij verteld dat ook hier jarenlang discussies zijn gevoerd over de gewenste locatie van een nieuw gemeentehuis. Ik snap die discussie en ik kan de sentimenten die hierbij een rol spelen, prima invoelen. Maar ik denk wel dat het tijd is voor een andere discussie. Maar die discussie kunnen we zeker aan, 15 jaar na de samenvoeging!

Voor mij is de centrale vraag níet: waar komt ons gemeentehuis? Voor mij staat voorop: hoe kunnen we onze Heuse Service aan burgers zodanig verbeteren dat we een klassiek gemeentehuis binnen zes jaar overbodig kunnen maken. Het maakt niet uit of we digitaal werken of een gesprek voeren aan de keukentafel; het gaat erom dat we onze burgers goed helpen. Tevreden klanten. Mensen die hun gemeente waarderen. En die hun bestuur vertrouwen en het democratisch gehalte daarvan willen legitimeren en versterken.

Grote projecten vlot trekken
In de profielschets van de nieuwe burgemeester van Heusden, en ook in de vele gesprekken die ik voerde met raadsleden, sleutelfiguren en betrokken burgers, is zonder uitzondering gevraagd om het realiseren van een aantal grote projecten. Overigens zijn er al veel in uitvoering; vaak zijn ze al in een vergevorderd stadium van voorbereiding. Met de afzonderlijke wethouders heb ik afgesproken dat ik op 1 of 2 dossiers, graag wil fungeren als sparring partner. Ze kunnen mij beschouwen als steun en toeverlaat om te komen tot succesvolle en gedragen realisatie. Het college van 4 wethouders acht ik zeker is staat de klus te klaren. 1 zéér ervaren en 3 nieuwe, maar inmiddels wel ervaren wethouders vormen samen een hecht en open team, waar ruimte is elkaar te coachen en te versterken. De karakters zijn zeer complementair net als de bestuursstijlen. Er wordt hard gewerkt door de wethouders maar er is gelukkig ook ruimte voor humor. Kortom: een kansrijk team dat zelf een groei doormaakt en zeker in staat moet worden geacht grote projecten vlot te trekken.

Zelf ben ik helemaal niet somber gestemd over de realisatiemogelijkheden van projecten zoals de rondweg Vlijmen, de realisatie van het GOL, de realisatie van het Ei van Drunen, het centrumplan Vlijmen, het Geerpark, de Voorste Venne, en ook bijvoorbeeld het investeren in het nieuwe sportcomplex Dillenburg voor onderwijs en binnensport. Deze gemeenschap is er vitaal en krachtig genoeg voor.

De aankoop destijds van het voormalige Land van Ooit is mijns inziens een verstandige zet geweest van de gemeenteraad. Natuurlijk hebben we nu last van de crisis! Dat heeft iedereen. De uitdaging en de opgave zijn om, nu het economisch tij is gekeerd en de financiële crisis in de projectontwikkeling diep toeslaat, tóch te komen tot een verantwoorde invulling en ontwikkeling van dat bijzondere gebied, de Poort van Heusden. Temeer omdat daarmee ook het profiel van de de gemeente, de regio en het Langstraat-gebied versterkt kan worden.

Overigens vallen me wel enkele zaken op als ik naar de grondportefeuille kijk. Opvallend is het grote aantal te ontwikkelen gronden; voor zo’n 120 miljoen euro… Daarnaast heeft de gemeente opvallend veel gebouwen in haar bezit. En verpacht ze ook nog eens 700 hectare (!) aan gronden. Vergeleken met andere gemeentes is dat een enorme grondpositie. Dat is een rijk bezit maar het creëert ook risico's die we moeten managen.

Heusden Dreamport
De ligging van Heusden is uniek. Het verbindt klei en zand, en ook water en duinen. Bovendien liggen we tussen twee stedelijke gebieden; van de regio Den Bosch, en van de regio Midden-Brabant. Dat is een unieke positie.

We zijn in de positie om een unieke en hoogwaardige verbinding te leggen. Heusden kan de ziel van Brabant (van Den Bosch), verbinden aan het Hart van Brabant (van de regio Tilburg). Daar ligt een mooie opdracht voor Heusden. Fungeren als een krachtige magneet tussen twee stedelijke regio's. Als een rustpunt met een uniek woon- en werkklimaat te midden van bijzondere natuurgebieden.

Wonen en werken nabij stedelijke regio's is voor velen aantrekkelijk, zeker met de enorme potentie van nog te ontwikkelen woonwijken en bedrijventerreinen. Het is daarom ook logisch om de samenwerking met Waalwijk en Loon op Zand de komende jaren te verstevigen. Beide gemeentes kunnen diezelfde magneetfunctie samen met ons vervullen en versterken.

De Langstraat is een bijzonder gebied waar wonen en werken in een gebied met veel natuur en water, op een hoog niveau beleefd kunnen worden. Het meest onderscheidende van de regio, (en daarmee verbinden we Midden-Brabant en Den Bosch nog meer) is de *Leisure,* de vrijetijdsbesteding, als economisch profiel. Deze sector met de Efteling, de Beekse Bergen, de Loonse en Drunense Duinen; de vesting Heusden en de Bossche Binnenstad, maar zeker ook de mogelijkheden die de Poort van Heusden op het voormalige Land van Ooit biedt; deze unieke combinatie kan uitgroeien tot een mainport.

Waar Eindhoven als centrumstad voor Brabant Zuid-Oost zich profileert als brainport, kan Heusden zich ontwikkelen tot middelpunt van 'Dreamport'. Een kristallisatiepunt voor het Hart en de Ziel van Brabant. De Dreamport werkt als een nationale en internationale magneet voor Europese regio's. Het vormt een verbindend element binnen de Langstraat. En niet in de laatste plaats: het sluit naadloos aan bij Dromen. Doen. Heusden.

De economie bijstandsvrij versterken
Tenslotte past bij Dromen. Doen. Heusden. dat we de economie moeten versterken. Economische groei is nodig. Het is ook het logische gevolg als je ondernemers in staat stelt hun dromen waar te maken. Als we erin slagen om ruimte te bieden aan ambities van ondernemers, worden in deze regio nieuwe arbeidsplaatsen gecreëerd. En daarmee geven we ruimte aan ambities voor onze inwoners. En vooral: perspectief voor onze jeugd. Niemand hoeft aan de kant te staan. Als we de zaken goed aanpakken kunnen we van deze regio de eerste bijstandsvrije regio in Nederland maken. Als we willen investeren in een goed ondernemersklimaat, is het midden- en kleinbedrijf onmisbaar. Het bijzondere van de gemeente Heusden, maar ook van de regio Langstraat, is dat er een rijke traditie is van vele familiebedrijven. Unieke en gewortelde ondernemingen die hun nek willen uitsteken voor de gemeenschap. En die wíllen en kúnnen laten zien dat een vitale economie, hand in hand gaat met duurzaam ondernemen.

Mijn persoonlijke indruk is dat het MKB nog veel meer een banenmotor kan zijn waar de verbinding kan worden gelegd met mensen die nu aan de kant staan, of die bijvoorbeeld bij de WML werken. De ondernemers die ik heb mogen ontmoeten zijn zonder uitzondering bereid hiervoor hun nek uit te steken. Ze voelen hun sociale verantwoordelijkheid maar ze snappen ook dat dit een nuttige investering is in hun eigen toekomst.

De samensmelting van het SW-bedrijf en de intergemeentelijke sociale dienst tot één organisatie is voor mij een prachtvoorbeeld van regionale samenwerking. Laat dit de komende jaren uitgroeien tot een unieke samenwerking met het MKB en het UWV! Zodat we

over zes jaar in Heusden en de regio kunnen zeggen dat niemand aan de kant staat en dat de gemeente bijstandsvrij is.

Het Goud van de gemeente
Het voorzieningenniveau in de gemeente Heusden is van hoge kwaliteit.
Of we nu praten over het gemeentearchief of het Heusdens Bureau voor Toerisme; het d'Oultremontcollege met haar Technasium, maar ook de Voedselbank met drie uitgiftepunten, het Maatschappelijk werk van Mee en het Jongerenwerk van Rnewt.
Of ik kijk naar de Aleph, als cultureel educatiecentrum met 1500 cursisten per jaar, of naar de bibliotheek met haar drie filialen van stedelijk niveau en maar liefst 15.000 leden; de vele kunstenaarsinitiatieven zijn zeer bijzonder.
Of ik het prachtige multifunctionele centrum Caleidoscoop bezoek, of de vele wijkgebouwen en gemeenschapscentra in de diverse kernen;
ik vind het allemaal op niveau en bij uitstek getuigen van de kracht en kwaliteit van deze gemeente.

Niet ongenoemd mogen blijven de vele sportverenigingen met vaak *op en top* accommodaties. Sportverenigingen spelen een belangrijke rol bij binding en vorming van jeugd en de gemeenschap. De vele vrijwilligers die ik de afgelopen 100 dagen mocht ontmoeten, zijn voor die verenigingen onmisbaar. Zij vormen het werkelijke goud van de samenleving. Het heeft me dan ook buitengewoon veel deugd gedaan dat ik 14 van die super-vrijwilligers, thuis of op het werk mocht verrassen met een onderscheiding bij de Lintjesregen. Ik hoop dat hun voorbeeld door velen zal worden gevolgd. Want mensen maken Heusden tot een gemeente waar dromen worden waargemaakt.

Tenslotte
Als bestuurder krijg ik graag feedback van de inwoners van de gemeente Heusden. Per slot van rekening hebben zij –via de gemeenteraad- hun vertrouwen in mij gesteld. Feedback door gemakkelijk bereikbaar te zijn en door bij mensen op koffiegesprek te gaan. Feedback blijf ik organiseren door het instellen van Burgemeester Buddies, inwoners van de gemeente Heusden die me gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven en vanaf augustus een paar keer per jaar met mij bij elkaar gaan komen.

Ik begin met een goed gevoel en met enthousiasme aan mijn tweede honderd dagen. Ik zal u niet iedere drie maanden gaan vertellen over mijn indrukken maar ik wil bij deze gelegenheid mijn erkentelijkheid uitspreken voor de vele goede wensen. En voor de gastvrijheid waarmee ik hier ontvangen ben en waardoor ik mij direct thuis voel.

Jan Hamming
Heusden, 19 juni 2012